

**УПРАВЛІННЯ КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
СЕКТОР ІНФОРМАЦІЇ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА**

61003, м. Харків, вул. Кооперативна, 13
т. 731-31-32

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПРОБІТНИЦТВО ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ**

(Інформаційна довідка за матеріалами преси
2004 року).

Вип. 1-4

**Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. – зав. сектором інформації
з питань культури і мистецтва Харківської
обласної універсальної наукової бібліотеки**

Харків 2004

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

**(Інформаційна довідка за матеріалами преси
за I квартал 2004 року).**

Дні культури

28 березня у Центральному залі Харківської хоральної синагоги відбулося урочисте відкриття Днів єврейської культури. Вже втретє вони проводились за ініціативи народного депутата України Олександра Фельдмана і головного рабина Харкова і області Мойше Московича. На запрошення взяти участь у святі єврейської культури відгукнулись рабини і єврейські товариства із Сум, Луганська, Полтави, Конотопа, Шостки та інших міст України і зарубіжжя. У рамках святкових заходів у художній галереї “АВЕК” відбулась презентація виставки “Образи зниклого світу”. На ній представлені твори живопису, графіки, скульптури і прикладного мистецтва, а також старі фотографії із музейних колекцій Львова. У програмі Днів, яка завершиться 4 квітня переглядом вистави “Поминальна молитва” в театрі російської драми ім. О.С.Пушкіна, творчі зустрічі з діячами літератури і мистецтва, музичні і літературні вечори, заходи для молоді.

Конкурси

У Харкові проходив VII Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева. Це – єдиний в Україні дитячий конкурс, який має європейський статус, призовий фонд його становить більше десяти тисяч доларів. Більше сорока піаністів репрезентували на конкурсі 9 країн світу: Вірменію, Білорусь, Грузію, Китай, Корею, Росію, Словенію, Україну та Японію. До складу журі увійшли вже добре відомі харків'янам видатні музиканти і педагоги. Це Бернд Гецке (Німеччина), Тереза Дюссо (Франція), Юко Ямаоко (Японія). Україну в журі представляли Валерій Козлов, Олександр Полусмяк, наша землячка Наталія Мельникова. Росію – професори Московської консерваторії Наум Штаркман і Володимир Сканаві. Вперше до них приєдналися Джулія Круджер (США), Куїн Мі Лі (Республіка Корея), Лімінг Джанг (Китай). Конкурсанти виступали у двох вікових групах : молодшій (від 7 до 13 років) і старшій (від 14 до 17 років). Конкурс проходив у три тури (третій – виступ з оркестром). На відкриття грали переможці попередніх конкурсів у супроводі симфонічного оркестру Харківської філармонії.

Володарями гран-прі у молодшій віковій групі стали відразу два конкурсанти. Це Данило Кирилов з російського міста Омська і учениця музичної школи при Пекінській консерваторії Тай Янг (Китай). Першу премію завоювала 11-річна Ганна Гочава з Тбілісі (Грузія). Друга – у харків'янина Максима Шадька. Серед лауреатів (третє місце) ще одна харків'янка: Христина Сапеляк. У старшій групі кращим, але гідним тільки другої премії журі визнано китайця Нарію Ноги, який представляє зараз Японію. 30 березня переможці конкурсу виступили у Колонному залі Національної філармонії, а 1 квітня крайнівських лауреатів чекає велика зала Московської консерваторії імені Чайковського.

Фестивалі

У Харкові пройшов фестиваль польської і української музики імені Кароля Шимановського. Це відомий музикант, керівник Варшавської консерваторії, який народився і виріс в Україні. Переможцем і володарем Гран-прі фестивалю став юний піаніст – учень сьомого класу тринадцятої дитячої музичної школи Тарас Астахов.

Музика. Гастролі

Прем'єра “Серенади для симфонічного оркестру”, написаної вихованцем Харківської середньої спеціальної музичної школи, а нині студентом першого курсу Санкт-Петербурзької консерваторії, харків'янином Антоном Лубченком, відбулася в концертному залі Харківського інституту мистецтв. Талановитого юнака – першого з місцевих молодих композиторів запросили до Санкт-Петербурга навчатися за рахунок Російського Фонду підтримки молодих талантів.

У театрі опери і балету ім. М.Лисенка пройшов сольний концерт нашого земляка, піаніста Віталія Самошка. Музикант спеціально приїхав із Брюсселя (Бельгія), де він живе нині на запрошення королеви Єлизавети.

У рамках великого концертного туру по Україні в ХАТОБі пройшов концерт Філіппа Кіркова і Анастасії Стоцької.

У Харкові пройшли гастролі російської балерини Анастасії Волочкової.

Театр

Молодіжний театр-студія “Арт-Старт” виступив на фестивалі СТЕМів “Земля – планета людей”, який проходив у Волгограді (РФ). Із 11 команд-учасниць із України, Білорусі, Росії харківські стемівці стали третіми.

Театр-студія “Арабески” провела в Академії культури семінар на тему “Театральне мистецтво сьогодні і завтра”. На цю зустріч були запрошені гості із Польщі, які допомагали готувати прем'єру “Арабесок” – виставу під назвою “Критичні дні”, що пройшла у Харкові 5 та 7 грудня. Серед запрошених були композитор Мікулай Часка, що написав музику для вистави, Магдалена Живковська, журналістка, яка приїхала до Харкова, щоб написати репортаж про життя українських жінок, Яна Чипінська – театральний оглядач, музикант Міхаель Шварц та ще декілька представників театральної польської інтелігенції.

Харківський театр естетичного дизайну відправився до Бельгії для участі у фестивалі фантастичних фільмів. Однак з кінематографом цей міжнародний захід нічого спільного не має, бо влаштовується виключно для законодавців театральної моди.

Театр Романа Віктюка представив у Харкові спектакль “Майстер і Маргарита”.

Кіномистецтво та відеокультура

З 16 по 19 березня у Харкові проходив фестиваль “Дні японського кіно в Україні”. Цей захід був частиною київського проекту “Артхаус Трафик”, який проходив за підтримки японського посольства в Україні. У Харкові організацією фестивалю займалась кінокомпанія “МаГіКа-фільм”. В рамках

фестивалю було показано справжнє екзотичне кіно. Це – картини чотирьох режисерів, добре відомих не тільки на своїй батьківщині - фільм Такеши Кітано “Ляльки”, Сьохей Імамура - “Теплі води під червоним мостом”. На фестивалі також були показані фільми Хідео Накати та Кінджи Фукасаку.

Московський канал “ТБ – центр” приступив до реалізації проекту, присвяченого життю і творчості легендарної харків’янки Клавдії Шульженко. Москвичі розпочали зйомки фільму “Синий платочек”.

Російський кінорежисер Володимир Фокін презентував у Харкові свою нову роботу – художній фільм “Будинок для багатих”.

Виставки

17 лютого у приміщенні Британської Ради у Харкові (Харківський національний університет) відбулося відкриття інтерактивної виставки “Різні голоси – спільні цінності: британські медіа заради толерантності”. У відкритті взяв участь заступник Глави Місії Посольства Великої Британії в Україні пан Мартін Харріс. Виставка пройшла у рамках однойменного проекту, який здійснюється спільно з Британською Радою в Україні та Посольством Великої Британії за підтримки Фонду народної дипломатії Міністерства закордонних справ Великої Британії. У центрі уваги виставки – досягнення британських медіа – музичної та кіноіндустрії, журналістики, індустрії розваг - у висвітленні та пропагуванні толерантності у найрізноманітніших її проявах.

У ЦНБ Харківського Національного університету відкрилась виставка “Вікно в Париж”, організована напередодні Днів французької культури “Французька весна”, що будуть проходити у квітні. На виставці представлені літературно-художні видання з фондів ЦНБ та Французького культурного центру.

Харків’янин Євгеній Немцов брав участь у фотоконкурсі “Москва очима немосквичів” і був удостоєний гран-прі у номінації “Фто”.

Національно-культурні товариства

Відбулося засідання Ради представників громадських організацій національних меншин Харківської області. Всього в області зареєстровано 48 національно-культурних товариств, з яких 29 співпрацюють з облдержадміністрацією. З того, що говорилось на засіданні, можна зробити висновок, що найбільш активно в нас працюють російське, вірменське, азербайджанське, грецьке, корейське, німецьке, єврейське, польське, караїмське товариства. Прийнята програма соціально-духовного відродження ромського населення в області. Саме з ромською культурою харків’ян мали змогу познайомитись на виставці, що відкрилась 6 лютого в обласній художній галереї. В планах національних об’єднань на цей рік головне місце займають заходи, пов’язані з 350-річчям Харкова. А польське національно-культурне товариство має ще й велике бажання взяти гідну участь у проведенні року Польщі в Україні.

12 лютого у великому залі ХНУ російське національно-культурне товариство Харківської області за підтримки відділу у справах національностей та міграції Харківської облдержадміністрації, народного депутата України В.І. Потапова і Генерального Консульства Російської Федерації провели святковий концерт, присвячений 350-річчю Харкова.

Товариство українсько-азербайджанської дружби “Достлуг” організувало в Меморіальному музеї-квартирі сім’ї Гризодубових виставку, присвячену 60-річчю з дня народження Національного героя Азербайджану Віктора Серьогіна, який загинув 28 січня 1992 року в районі міста Шуша. Віце-президент Асоціації національно-культурних об’єднань України Мурад Омаров, який очолює товариство “Достлуг”, повідомив, що з керівництвом Харкова вже узгоджене питання про встановлення меморіальної дошки на будинку, де з 1946 по 1965 роки жив герой. Над дошкою вже працює відомий скульптор Сейфаддін Гурбанов. На відкриття виставки прибув посол Азербайджанської Республіки в Україні Талат Мусейіб оглу Алієв, друг і опікун сім’ї героя.

Візити

Відкриття Року Польщі в Україні та тема співробітництва двох держав у культурній, освітній та економічній сферах були головними під час прес-конференції Генерального консула Республіки Польща в Україні пана Ярослава Ксьонжека, яка відбулася в інформаційному агенстві “Status Quo”. Пан Ксьонжек наголосив: він відстоює точку зору, що Україна – це не лише Київ чи сусідні з його батьківщиною західні області, а держава в цілому. У зв’язку з цим серед заходів Року плануються виступи польських колективів у Харкові, фестиваль польської культури, що вже вп’яте проходить в Україні тощо.

Література:

Аренина А. Наш земляк – Национальный герой Азербайджана // Время.- 30 мар.- (Память).

Вовк С. Последние киносамураи. Дни японского кино в Харькове // Время.- 25 мар.- (Синемания).

Вольпе Н. Праздник согласия и дружбы // Время.- 30 мар.- (Дни еврейской культуры Харькове).

Еременко Н. Москва глазами харьковчанина // Событие.- 11 – 17 мар.- (Искусство).

Клавдия Шульженко глазами москвичей // Веч. Харьков.- 20 мар.- (Новости).

Культура // Веч. Харьков.- 19 февр.

Лисицина Н. Театр, пшепрошем, театр...// Слобода.- 3 янв.- (Сцена).

Логвиненко Л. На порозі Року Польщі в Україні”// Слоб. край.- 27 лют.- (Співробітництво).

Логвиненко Л. Ярослав Ксьонжек: “Зміцнюватимемо зв’язки з Харковом”// Слоб. край.- 28 лют.

Михайленко В. Харківська прем’єра російського кіно // Слоб. край.- 11 берез.- (Кінооко).

Новини області // Промінь (Краснокутський р-н).- 17 лют.

Осийчук М. Второе пришествие СТЭМа // Веч. Харьков.- 28 февр.- (Культура).

Осийчук М. Главное, чтобы костюмчик сидел // Веч. Харьков // 13 мар.- (Творчество).

Осийчук М. Меценаты ищут Крайнева // Веч. Харьков.- 23 мар.- (Музыка).

Осийчук М. Париж становиться ближе // Веч. Харьков.- 17 февр.- (Культура).

Северная М. Два концерта в одном // Событие.- 26 февр.- 3 мар.- (Культура).

Серенада харків'янина з берегів Неви // Слоб. край.- 21 січ.- (Земляки).

Факты // Веч. Харьков.- 24 февр.

Хомайко Ю. Володимир Крайнев готує спадкоємців // Слобідський край.- 25 берез.- (Конкурс).

Хомайко Ю. Путівки у велике музичне життя // Слобідський край.- 30 берез.- (Конкурс).

Хомайко Ю. Не буває народу без культури // Слоб. край.- 30 січ.- (На часі!).

Хомайко Ю. Повернення традицій // Слоб. край.- 1 квіт.- (Харків багатонаціональний).

Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. - зав. сектором інформації з питань культури та мистецтва

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

у II кварталі 2004 року

(Інформаційна довідка за матеріалами преси).

Дні культури

1 по 30 квітня в Україні проходили Дні французької культури під назвою “Французька весна”. Вони відбулись у Києві, Львові, Дніпропетровську, Донецьку, Одесі, Харкові під егідою Посольства Франції в Україні і Міністерства культури і мистецтв України. У харківській програмі – шестигодинний показ короткометражних фільмів та фестиваль допрем’єрних показів шести повнометражних фільмів у “Кінопалаці”, рок-концерт французької групи “Бікіні машин” і української групи “ВВ” з Олегом Скрипкою. У театрі ім. Т.Г.Шевченка відбувся спектакль колективу сучасного танцю “Кубілай Хан Інвестігейшенс” “Механіка популяр” у постановці хореографа і творчого лідера колективу Франка Мішелетті; тут же пройшов виступ трупі циркового театру “Єдинорог” із Лілля. Глядачі подивились спектакль “Ярмарковий звіринець”. У Харківській обласній філармонії – концерт джазового ансамблю “Октовоис” під управлінням Сільвена Бьофа за участі шести українських джазових виконавців. Цей проект мав назву “Париж – Київ експрес”. У Художній галереї пройшла фотовиставка Альваро Кановаса “2 роки фотохроніки”, а у Художньому музеї – виставка видавництва Єріка Лінара “1970 – 2000”: 30 років естампу”.

Виставкою робіт фотохудожника Олега Мальованого та живопису малярського подружжя Боровських з Дніпропетровська у Харківському обласному центрі народної творчості розпочався на Слобожанщині Рік Польщі в Україні, який офіційно відкрито президентами країн 30 квітня.

Харківська акція була приурочена до дня Полонії. На день польської культури до центру народної творчості завітали Генеральний Консул республіки Польща в Україні Ярослав Ксьонжек, представники дипломатичного корпусу, національно-культурних товариств, митці, професіонали та аматори сцени.

20-21 червня у Харкові пройшли Дні французької музики.

Конкурси

19 квітня у Харкові відкрився третій міжнародний конкурс виконавців на українських народних інструментах ім. Гната Хоткевича. Заявки на участь подали 130 виконавців із України, Білорусі, Словаччини, Чехії і Молдови. Учасники конкурсу виступали у семи номінаціях, у кожній з яких передбачено виконання творів харківських композиторів. У рамках конкурсу змагались і професіонали – кобзарі і бандуристи. В журі запрошені відомі музиканти, у тому числі із Росії, Австралії, Канади і Франції. Почесною гостею фестивалю була дочка знаменитого українця Галина Хоткевич.

У Харківському Палаці спорту пройшов Перший міжнародний фестиваль-конкурс бального танцю серед аматорів “Кубок міського голови”. Цю масштабну акцію приурочили до 350 – річчя Харкова. У конкурсі брали участь танцювальні пари із Росії, Болгарії, Франції, Молдови, України. У складі судейської колегії були німці, росіяни, французи. Наші земляки відзначилися

майже у всіх номінаціях. Переможцями стали харків'яни із танцювального клубу "Супутник". Серед професіоналів призові місця розділили між собою представники Росії.

У травні у Харкові пройшов III міжнародний конкурс класичного танцю "Кришталева тувелька". У танцювальній майстерності змагались виконавці з 12 до 17 років із Росії, України, Білорусі, Польщі, Китаю. У рамках конкурсу разом з артистами дитячого балетного театру в спектаклі "Чиполліно" виступив соліст Великого театру Росії, зірка світового балету Моріхіро Івата.

Міжнародне журі, очолюване народною артисткою України Світлавою Коливановою, присудило Гран-прі учаснику із Білорусії Івану Васильєву. Перше місце у старшій віковій групі завоювала учениця Теодора Попеску - харків'янка Олександра Ляшенко, а у молодшій – Найя Баркова, також учениця Харківського хореографічного училища, вихованка Жанни Мурадян.

15 травня у Харкові відкрився Міжнародний дитячий фортепіанний конкурс Steinway Junior. Його мета – підтримати обдарованих піаністів і підняти авторитет харківської фортепіанної школи. У конкурсі брали участь юні музиканти від восьми до дванадцяти років. У журі – знамениті піаністи Віталій Самошко (Бельгія), Нана Мамаєва (Німеччина), Івера Ірха (Швеція), які у різний час проживали у Харкові.

Студентський хор Харківського державного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського брав участь у Міжнародному конкурсі хорових колективів у Белгороді (Росія), де став безперечним переможцем і отримав Гран-прі.

Фестивалі

22 – 24 квітня у Харківському театрі опери та балету проходив VI Міжнародний фестиваль книговидавців та книгорозповсюджувачів "Світ книги – 2004". Це одна із найбільших акцій такого роду, що кожного року проводяться в Україні. Вона зібрала рекордну кількість учасників – більше п'ятисот. Серед учасників фестивалю – видавці з усієї України, Росії, Польщі. Свої нові книги привезли посол Росії в Україні Віктор Черномирдін, журналістка газети "Бульвар" Лада Лузіна і наша землячка, народна артистка СРСР Людмила Гурченко, чия книга "Люся, стоп!" викликала найбільший ажіотаж. У рамках фестивалю в святковому концерті взяли участь зірки української естради Наталя Могілевська, Ніна Шестакова, Олег Дзюба та Людмила Гурченко.

Раз у два роки в Харкові проходить Міжнародний фестиваль естрадної пісні ім. Ісаака Дунаєвського. Цього року із п'ятнадцяти конкурсантів у ньому брали участь лише двоє гостей із Росії. Гран-прі фестивалю завоювала учасниця із Луганської області Наталя Шкурко.

23 травня у Харкові розпочався Рахманіновський фестиваль, який цього року зараховано до Всесвітнього Рахманіновського товариства. У рамках фестивалю відбулись виступи солістів Большого театру Росії Тараса Штонди і Максима Пастера. Невід'ємний атрибут усіх рахманіновських фестивалів – Концерт №2 для фортепіано з оркестром – виконав зірка російської фортепіанної школи Олексій Набіулін. Цього року, крім традиційної концертної програми, передбачено музикознавчі майстер-класи. Один з них провела професор Московської консерваторії Валентина Холопова.

Театр. Театральні фестивалі

З 15 по 19 травня у Харківському театрі ляльок ім. В.А. Афанасьєва за сприяння Посольства Королівства Нідерландів, Італійського культурного центру, Всесвітньої Єврейської Агенції СОХНУТ, Варшавського інституту А. Міцкевича, Польського інституту в Києві, Посольства Республіки В'єтнам та В'єтнамського земляцтва проходив фестиваль театрів ляльок та інших форм сценічної анімації "ANIMA", присвячений 350-річчю Харкова. У фестивалі брали участь театральні колективи з Ізраїлю, Італії, Латвії, Молдови, Нідерландів, Польщі, Росії, України, В'єтнаму.

Лауреатом фестивалю і володарем диплому першого ступеню став театр із Нідерландів t Maqisch Theaterje, друге місце журі присудило театру-студії із Італії Arrivano dal Mare. На третьому місці – харківський "Сан-сан-театр".

Нещодавно труппа Харківського театру ім. Т.Г. Шевченка побувала на гастролях у столиці Австрії. У рамках театрального фестивалю, який там проходив, шевченківці показали спектакль «Один день Івана Денисовича». В один із днів нащадки «березильців» поклали квіти до меморіальної дошки Леся Курбаса, встановленої на будинку, де наш прославлений земляк проживав, у роки свого навчання у Віденському університеті.

Спектакль "Путани" за п'єсою Ніно Манфреді, поставлений Романом Виктюком, відбувся на сцені ХАТОБу у травні.

14 червня у Харкові відбулася прем'єра Національного російського балету "Маленькие трагедии XX века – Болеро Равеля".

Виставки

В рамках фестивалю «Французька весна в Україні» у Харкові в Художньому музеї відкрилась виставка французького живопису під назвою "1970 – 2000: 30 років естампу – видавництва Еріка Лінара", а у виставковому залі муніципальної галереї розмістилось сорок фотохронік – сорок життєвих історій Альваро Кановаса, фоторепортера журналу "Парі-матч".

Співробітництво

Харківська делегація на чолі із секретарем Харківської міськради Марком Вороновим відбула до литовського Каунаса для участі у святкуванні традиційного Дня міста. Наші земляки – представники мистецької сфери – візьмуть участь в міжнародному фестивалі "Пісня – Каунасу". Очолити міжнародне журі фестивалю каунасці запросили професора Харківського університету мистецтв Таїсію Мадишеву.

Національно-культурні товариства

Добродійний вечір, присвячений жертвам Холокосту і збору коштів для завершення будівництва Меморіалу у Дробицькому Яру, відбувся у харківському клубі "РодДом". У рамках цього вечора пройшов концерт всесвітньо відомого кантора із Х'юстона (США) Вадима Туницького. Концерт було організовано за сприяння міжнародної інвестиційної компанії "SigmaBleuzer", фонду "Віче України" і Об'єднаної Єврейської общини України.

Культурне товариство німців Первомайського району відсвяткувало 3-річний ювілей.

Література:

1.Боднар В. Рахманинов и джаз –это не нонсенс // Веч. Харьков.- 20 мая.- (Музыка).

2.Боднар В. Танцуй по-французски // Веч. Харьков.- 24 апр.- (Фестиваль).

3.Генкин А. Наш долг - сделать все для увековечения памяти погибших // Время.- 3 июля.- (Дробицкий Яр).

4.Дали джазу // Веч. Харьков.- 27 апр.- (Новости).

5.Зазвучат бандуры // Веч. Харьков.- 17 апр.

6.Конкурс пианистов // Веч. Харьков.- 15 мая.- (Музыка).

6.Лашенко А. Співають майбутні диригенти // Слоб. край.- 27 трав.- (Тріумф).

7.Логвиненко Л. Рік Польщі відкрито в Україні // Слоб. край.- 6 трав.

8.Мельник В. Відкрився конкурс імені Гната Хоткевича // Слобідський край.- 22 квіт.

9.Михайленко В. “Французька весна” - в Харкові // Слоб. край.- 8 квіт. – (Дні культури).

10.Нашествие животных – никто не пострадал // Веч. Харьков.- 24 апр.- (Новости).

11.Невская Т. Какого размера “Хрустальная туфелька”? // Событие –20 мая – 26 мая.- (Балет).

12.Осийчук М. Ароматы французской культуры // Веч. Харьков.- 8 апр.- (Акция).

13.Осийчук М. Один “Кубок” и семьдесят кубков // Вечерний Харьков.- 22 апр.- (Конкурс).

14.Осийчук М. Танцуй, пока молодой // Веч. Харьков.- 6 мая.- (Конкурс).

15.Осийчук М. Кановас – хорошо, а Оглоблин – лучше // Веч. Харьков.- 24 апр.- (Выставка).

16.Осийчук М. Куклы – это вам не игрушки // Веч. Харьков.- 18 мая.- (Фестиваль).

17.Осийчук М. На Дунаевского денег не хватило // Веч. Харьков.- 15 мая.- (Фестиваль).

18.Осийчук М. Три дня книжного рая // Вечерний Харьков.- 27 апр.- (Фестиваль).

19.Памяти земляка // Событие.- 24 – 30 июня.

20.Седунова Е. Зримая музыка от Мишелетти // Событие.- 29 апр.- 5 мая.

21.Седунова Е. Как «Единорог» блоху подковал // Событие.-6 мая - 12 мая.

22.Седунова Е. Французская весна // Событие.- 25 – 31 мар.- (Искусство).

23.Тараненко М. Усі мости ведуть до Каунаса // Слоб. край.- 22 трав.- (Грані співробітництва).

24.Токарева М. Живопись по-французски // Событие.- 22 – 28 апр.- (Вернисаж).

25.У городского головы появился кубок // Событие.- 22 – 28 апр.- (Бальные танцы).

26.Французский вариант // Событие.- 24 – 30 июня.

27.Хомайко Ю. Любимо книгу, шануємо її творців // Слобідський край.- 24 квіт.- (Фестивалі).

28.Хомайко Ю. На зустріч з книгою – до оперного театру // Слобідський край.- 22 квіт.

Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. - зав. сектором інформації з питань культури та мистецтва

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

у III кварталі 2004 року

(Інформаційна довідка за матеріалами преси).

Конкурси

З 29 серпня по 5 вересня у Харкові проходив четвертий Міжнародний конкурс диригентів Вахтанга Жорданії. У ньому брали участь 23 молодих диригентів із 17 країн світу. Журі конкурсу очолював Марчелло Аббадо (Італія). Переможцями стали Дарко Буторак (Канада) – перша премія, Мартін Гарсія (Уругвай) – друга премія і Євген Кірілов (Росія) – третя премія.

Фестивалі

З 24 вересня по 3 жовтня у Харкові проходив XI міжнародний музичний фестиваль “Харківські асамблеї – 2004”. Цього року він стартував під девізом “П.І. Чайковський. Протидія злу мистецтвом”. У програмі “Харківських асамблей – 2004” виступи народних артистів Росії Віктора Пікайзена (скрипка), Ігоря Гавриша (віолончель, Москва), диригента Кристофера Гейфорда (Великобританія), Норберта Орта (тенор, Німеччина). Вперше в асамблеях брала участь Фінляндія. 1 жовтня з коментарями композитора пролунала музика Х. Вессмана. Серед колишніх харків’ян, які приїхали здалеку можна назвати скрипача, професора Гельсинської консерваторії Едуарда Ковальчука. У рамках фестивалю з 30 вересня по 2 жовтня проходила науково-практична конференція “Восхождение к Чайковскому”. Як завжди, в організації “Харківських асамблей” допомагали посольства країн-учасниць і міжнародні культурні організації, проходили вони під патронатом губернатора Євгена Кушнарєва і мера Володимира Шумілка.

18 – 22 вересня у Харкові в приміщенні ХАТОБу проходив Міжнародний джазовий фестиваль, організований за ініціативою художнього керівника театру, заслуженого діяча мистецтв України Георгія Селіхова. У програмі фестивалю - концерти Леоніда Чижика (Німеччина, фортепіано), Данііла Крамера (Росія, фортепіано), концерт ансамблю “Зірки російського джазу” (Росія).

У рамках святкування дня визволення Харкова відбувся V Міжнародний пісенний фестиваль “Солдати мира XXI століття”. Вже п’ятий раз наше місто стало центром “афганської” патріотичної пісні не тільки України, але й Росії, Білорусії, Молдови.

На лівому березі Печенізького водосховища пройшов III міжнародний фольклорно-музичний фестиваль “Печенізьке поле”, у якому брали участь майже тисяча артистів: 39 найкращих аматорських колективів з 27 районів області і Харкова, 68 професіоналів сцени представляли майже всі регіони держави і три країни світу, звичайно ж, Україну, Росію (вокальна група “Івана Купали”), Сербію (Філіп Жмахер) і Чорногорію.

З 17 по 20 вересня у Харкові проходив Міжнародний фестиваль традиційної народної культури “Покуть”, організований управлінням культури Харківської облдержадміністрації і Харківським обласним центром народної творчості при підтримці Міністерства культури і мистецтв України, Харківської

облдержадміністрації, Харківської міської ради, Валківської райдержадміністрації і особисто Прем'єр-міністра України Віктора Януковича.

У фестивалі брали участь виконавці автентичного фольклору з Білорусі, Болгарії, Латвії, Польщі, Росії, Сербії, України.

Гастролі

Театр народного танцю “Заповіт” Харківської державної академії культури під керівництвом Б.М.Колногузенка на запрошення королеви Софії побував на гастролях у Іспанії. Програму, створену Борисом Колногузенком, було представлено глядачам 30 міст 8-ми провінцій. Концерти слобожан проходили на різних сценічних майданчиках. Це були свята міст, містечок, міжнародні театральні фестивалі. Серед них і навідоміший іспанський гран-фестиваль танцю і музики в Мадриді. Загалом за півтора місяці іспанських гастролей театр взяв участь у семи міжнародних фестивалях, чотири з яких були конкурсними. Харків'яни стали лауреатами всіх чотирьох - у містах Тудела, Сарагоса, Аліканте, Альменара. Знаковим для харківського колективу було запрошення для участі з сольним концертом в благодійній акції, яку проводила королева Іспанії Софія.

З успіхом пройшли на Харківщині виступи польського фольклорного колективу “Люблянка”, що проходили в рамках року Польщі в Україні. З артистами Люблінського університету познайомилися школярі, студенти, представники національно-культурних товариств, харків'яни, закохані в народне мистецтво.

У рамках святкування Дня незалежності та 350-річчя Харкова на площах міста відбулись численні концерти, у яких взяли участь зірки російської естради Валерій Меладзе, Олег Газманов, групи “Smash” та “Чайф”.

23 серпня у нашому місті з музичним проектом “Неприкасаемые” виступив Гарік Сукачов. Творчу зустріч провела наша відома землячка Олена Яковлева.

Театр. Фестивалі

Харківський театр ім. Т.Г. Шевченка представляв Україну на 38 Міжнародному театральному фестивалі у фінському місті Тампері. Харків'яни показали дві вистави режисера Андрія Жолдака “Місяць кохання” і “Один день Івана Денисовича”. Гастролі українського театрального колективу проходили за сприяння Посольства України у Фінляндії та Харківської обласної державної адміністрації.

Спектакль Харківського театру опери і балету “Самсон і Даліла” Сен-Санса почують німці – артисти театру виїхали на гастролі до Німеччини. А балетна трупа оперного театру повернулась із гастролей із Белгорода.

Творче об'єднання “Абстрактно-квадратний театр імені Казимира Малевича” сьомий раз брав участь у Російському фестивалі театральних капусників “Весела коза”, який проходив у Нижньому Новгороді, і стали лауреатами другої премії.

Вже вдруге харківський дитячий балетний театр з великим успіхом виступав у Японії. Цьогорічні гастролі відбулись завдяки запрошенню Асоціації балету Японії та Асоціації сприяння розвитку дитячого мистецтва в рамках

заходів, присвячених майбутній виставці ЕКСПО 2005 року. На токійській сцені юні харків'яни показали виставу "Цибулино", яка вже полюбилася японським глядачам. Головну партію виконав соліст балету московського Большого театру Івата Моріхіро. Загалом за десять днів перебування у Японії харків'яни дали чотири вистави і п'ять творчих зустрічей.

Актори студентського театру ХГУ "Народна українська академія" брали участь у VI Міжнародному фестивалі античного мистецтва "Боспорські ігри", який проходив у Керчі. Засновником фестивалю виступили міністерства культури і мистецтв України і Криму при сприянні Міністерства культури Росії. В його програму увійшли самодіяльні і професійні спектаклі із Росії, України, Польщі, Австрії, Іспанії.

"Децо по-справжньому ..."- так називався не зовсім звичайний спектакль, який представив у Харківській муніципальній галереї театр "Арабески" спільно з департаментом України з питань виконання покарань і N-Studio (Стокгольм). Протягом трьох годин автор п'єси, режисер і виконавець головної (і єдиної) ролі Йон Йонсон (Швеція) без реквізиту і декорацій розповідав дивовижні історії про людей, позбавлених свободи, як внутрішньої, так і зовнішньої. Розповідь йшла на англійській мові, а перекладав на українську мову актор "Арабесок" Михась Барбара.

Кіномистецтво та відеокультура

До 61-річчя визволення Харкова московський режисер-документаліст Дмитро Лавриненко презентував харків'янам свою останню роботу "Ніч в 641 день". Картина вже стала призером кількох фестивалів, харків'янам фільм було показано вперше.

З 17 вересня по 5 жовтня в Україні проходив фестиваль європейського кіно, організатором якого виступив Європейський Союз. У програмі було представлено 16 кінофільмів із 14 країн світу: Бельгії, Іспанії, Італії, Німеччини, Нідерландів, Португалії, Фінляндії, Франції і Швеції, а також фільми нових членів Євросоюзу – Естонії, Литви, Польщі, Словаччини, Чехії. Харків – одне з чотирьох міст України, де проходив фестиваль. У нас конкурсну програму можна було переглянути на екрані з 2 по 5 жовтня.

27 вересня в Україні відкрився фестиваль азіатського кіно. У програмі – кінострічки, які брали участь у міжнародних фестивалях. У Харкові фільми пройнуть в кінотеатрі «Боммеръ» з 7 по 11 жовтня.

Виставки

У другій половині серпня у польському місті-побратимі Харкова - Познані – проходила фотовиставка "Харківська фотографія". Експозицію було розташовано у найвідомішій галереї "Арсенал". Організаторами виставки виступили міські ради Харкова та Познані за підтримки Генерального Консульства Республіки Польща в Харкові. А готувала її Харківська міська художня галерея. В експозиції були представлені роботи О. Мальованого, Є. Павлова, О. Супруна, В. Бисова, В. Оглобліна, С. Солонського.

А до 350-річчя Харкова фотомайстри з міста-побратима Харкова Познані привезли масштабний проект "Бездоріжжя уяви". Виставка відкрилась у муніципальній галереї. Це вже п'ята виставка поляків у нашому місті. У

цьогорічному проекті, який ініціював Антоній Рут, брали участь двадцять чотири познанські фотомайстри.

Співробітництво. Побратимські зв'язки.

До числа зарубіжних побратимів Харкова претендує долучитись тепер і китайське місто Цзінань. Принаймі, підписати відповідну угоду про встановлення дружніх стосунків між обома містами налаштована офіційна делегація Харківської міськради, котра на чолі з міським головою В.Шумілкіним прибула до Китайської Народної Республіки. Програма перебування харківської делегації у КНР вельми насичена і строката. Зокрема, передбачається візит до міста Тяньцзінь, з яким у Харкова вже більш ніж десятирічний іспит побратимством та взаємовигідного партнерства в різних сферах. Угоду про встановлення побратимських зв'язків повпреди Харкова та Тяньцзіня підписали ще 14 червня 1993 року.

Національно-культурні центри, товариства.

У Харкові пройшли Дні корейської культури. Щоправда, корейська діаспора, за офіційними даними, нараховує всього 350 чоловік. Однак, це надзвичайно активні люди. Саме у Харкові відкрито першу і єдину в Україні школу з поглибленим вивченням корейської мови та культури – УВК № 181 “Дьонсурі”. Є корейський культурний центр і добре відомий нашим гурманам корейський ресторан. Безпосередньо Дні корейської культури стартували в обласній філармонії. А 22 вересня до Харкова прибув Надзвичайний і повноважний Посол Республіки Корея пан Лі Сонг Джу.

Література:

Анничев А. Из слобожан в греки // Время.- 15 июля.- (Проект: “Время” – “Радио Слобожанщина”).

Боднар В. С большим приветом из Москвы // Веч. Харьков.- 26 августа.- (Музыка).

Боднар В. Послы на пуантах // Веч. Харьков.- 20 июля.- (Новости).

Бондар В. Бездорожье польского воображения // Веч. Харьков.- 31 авг.- (Выставка).

Вера ПАУ Европейское кино погостит и у нас // Время.- 16 сент.- (Регион: события и факты).

Головін С. Феєрія свята “Печенізького поля” // Красная звезда (Чугуївський р-н).- 14 июля.

Кино Европы – в Харькове // Событие.- 16 – 22 октября.- (Коротко).

Коротко // Веч. Харьков.- 28 сент.

Логвиненко Л. Испанські ритми Бориса Колногузенка // Слоб. край.-9 верес.- (Гастролі).

Логвиненко Л. У Харкові полюбили “Люблянку” // Слоб. край.- 29 верес.- (Гастролі).

Невская Т. Симфонии на площади // Событие.- 16 – 22 сент.- (Музыка).

Осийчук М. В Москве лучше знают о Харькове // Веч. Харьков.- 28 авг.- (Кино).

Осійчук М. Моцарт и джаз – это не нонсенс // Веч. Харьков.-21 сент.- (Музыка).

Режисура Андрія Жолдака захоплює фінську пресу // Слоб. край.- 17 серп.- (Театр).

Ремизова О. Юные танцоры покорили Японию // Время.- 19 августа.- (Регион: события и факты).

Савельев А. Наши в Польше // Веч. Харьков.-3 авг.- (Искусство).

Скворцова О. “Печенежское поле” бьет рекорд // Время.- 22 июля.- (Фестивали).

Солдатенко Я. Их мало, но они очень активны // Веч. Харьков.- 25 сент – (Визит).

Солдаты мира // Событие.- 25 авг. – 1 сент.- (Фестиваль).

Тараненко М. Цзінань – китайський побратим // Слоб. край.- 25 верес.- (Грані співробітництва).

Тараненко Ю. В тюрьму по собственному желанию // Событие.- 15 21 июля.- (Театр).

Телегіна С. Покуть – місце святе // Слоб. край.- 17 верес.- (Фестивалі).

Токарева М. О “Козе” и капусте // Событие.- 8 – 14 июля.

Хомайко Ю. Обмін фотовиставками // Слоб. край.- 3 серп.- (Контакти).

Чепалов А. Джаз во фраке не играют, или нестандартные «стандарты» // Слобода.- 28 сент.- (Наши в городе).

Чепалов О. Велике свято осені // Слоб. край.- 22 верес.

Чернова Н. Українське диво – дитячий балетний театр // Слоб. край.-7 верес.- (Зарубіжні гастролі).

Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. - зав. сектором інформації з питань культури та мистецтва

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

у IV кварталі 2004 року

(Інформаційна довідка за матеріалами преси).

Конкурси

З 24 по 29 листопада у Харкові проходив III Міжнародний фестиваль-конкурс слов'янської музики серед педагогів-музикантів і студентів "Харків-Fortissimo", присвячений 350-річчю нашого міста і 200-річчя Харківського державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. У конкурсі брали участь представники із 23 регіонів України, а також із Росії, Білорусі, Сербії, Польщі, Ізраїлю, Китаю, які змагалися у трьох номінаціях: "Сольне фортепіано", "Вокал" і "Народні інструменти". За підсумками конкурсу Гран-прі у 2004 році не присуджувалось. Переможцями у номінаціях стали: Світлана Колос-Іванова (Білорусь), Ольга Титова (Тула), Марія Школьник (Москва), Наталія Каширцева (Харків), Олеся Мілочева (Самара), Віталій Охманюк і Владислав Рокош (Волинь), Світлана Леонтьєва (Євпаторія), Оксана Приз (Харків), Віра Кононова (Курськ), Зінаїда Журавльова (С.-Петербург) і Яна Боброва (Харків).

Фестивалі

10 листопада у Харкові стартував 11 музичний фестиваль виконавського мистецтва "Музика – наш спільний дім", у якому брали участь юні віртуози з України, Росії, Польщі. Як і в попередні роки, його організаторами виступили Міністерство культури і мистецтв України, Харківський міськвиконком та Харківська середня спеціальна школа-інтернат. Фестиваль тривав до 17 листопада.

27 – 29 листопада у Харкові проходив Міжнародний літературно-художній фестиваль "ДвуРечье", участь у якому брали відомі поети з Москви, Санкт-Петербурга, Херсона, Казані, а також гості із коктебельського Дому-музею М.Волошина. Організатори фестивалю: газета "Слобідський край", корпорація "Рубаненко і партнери", об'єднання творчої інтелігенції "Круг", Міжнародний фонд пам'яті Б. Чичибабіна, за сприяння Управління культури Харківської облдержадміністрації, Управління культури Харківської міськради, благодійного фонду "Харків – 350" і фонду "Нова регіональна політика". У рамках фестивалю пройшли творчі вечори, поетичні вечори, відкрилася виставка акварелей Максиміліана Волошина "Коктебельські береги". На виставці представлено роботи із Дому – музею М. Волошина і триватиме вона до кінця грудня.

Гастролі

У листопаді у Харкові пройшли гастролі легендарної рок-групи DEEP PURPLE.

У грудні у нашому місті із сольним концертом виступив відомий французький піаніст Паскаль Годар. Вечір французької музики завершив урочистості з нагоди десятиріччя Французького культурного центру.

Театр. Фестивалі

Драматург, режисер і актор, людина-театр Євген Гришковець вперше проїхав гастрольним туром по Україні. Сьомого жовтня він виступив у Харкові, в театрі української драми ім. Т.Г. Шевченка з моноспектаклем “Як я з’їв собаку”.

У жовтні труп Харківського театру ім. Т.Г.Шевченка повернулась із Росії. Спектаклі заслуженого діяча мистецтв України Андрія Жолдака «Місяць кохання», «Чотири з половиною» та «Гольдоні. Венеція» були показані в програмі XIV Міжнародного театрального фестивалю “Балтійський дім”, який проходив у Санкт-Петербурзі. За результатами фестивалю, спектаклі “Місяць кохання” і “Гольдоні. Венеція” удостоєні премії ЮНЕСКО.

У межах святкування 75-річчя Московської області в столиці Росії та області відбувся театральний фестиваль “Шляхами добра”. Крім ювілярів, у ньому брали участь представники Київщини, Харкова, Криму, Азербайджану, Білорусі та Словенії. Для участі у гала-концерті до Москви приїхали молоді артисти театру сценічної анімації “Сан-Сан” К. Лукашов, С. Савлук із художнім керівником О. Інютючкіним. Очоловав харківську делегацію заступник начальника обласного управління культури та мистецтв О. Трохименко.

Харківський театр для дітей і юнацтва у грудні побував на гастролях у Белгороді.

9 і 10 грудня у Харкові в театрі опери і балету пройшли гастролі московського театру “Ленком”. Олег Янковський представив харків'янам свій режисерський проект - комедію І. Жаміака у постановці Єльмо Нюганена «Tout raue, или Все оплачено». У постановці були зайняті Олег Янковський, Інна Чурікова, Олександр Збруєв.

Кіномистецтво та відеокультура

27 вересня в Україні відкрився фестиваль азіатського кіно. У його програмі – кінострічки, які брали участь у міжнародних фестивалях. У Харкові фільми пройшли в кінотеатрі «Боммеръ» з 7 по 11 жовтня.

11 – 14 листопада у нашому місті проходив “Фестиваль Сержа Генсбура”, організований посольством Франції в Україні, Французьким культурним центром у Харкові і “Артхаус трафіком”. Відкривали фестиваль в кінотеатрі «Боммеръ» Надзвичайний і Повноважний Посол Франції в Україні пан Філіп де Сюремен і директор Французького культурного центру в Харкові Алі Бортолан. На фестивалі Сержа Генсбура представлено у кількох іпостасях: як режисера, актора і виконавця власних пісень. У цей день глядачі ознайомились з фотовиставкою “Від Генсбура до Генсбарра” і подивились кінострічку Клода Бері “Я вас люблю”, у якій Серж Генсбур грав з відомими французькими кіноакторами. В рамках фестивалю було показано також дві кінострічки Генсбура-режисера і трагікомедію Жана Беккера “Еліза”, за музику до якої Генсбур отримав премію “Сезар”. Харків став другим містом, де проводилася акція. Стартувала вона 4 листопада у Києві, а після Харкова фестиваль відправився до Одеси.

А 9 грудня в кінотеатрі «Боммеръ» стартував фестиваль документального кіно, на якому впродовж трьох днів демонструвалась добірка чотирьох оригінальних сучасних постановок, переможців багатьох міжнародних

конкурсів у Франції. Нинішній фестиваль організовано в рамках 10-річного ювілею французького Центру у Харкові, який можна вважати одним із найстаріших в Україні.

Виставки

У муніципальній галереї відкрилась виставка українсько-польського живописця-графіка, члена національної спілки художників України та Союзу польських художників Сергія Боровського. За вісім років існування галереї це вже сьомий польський проект. Виставка примітна тим, що проводилась в рамках року Республіки Польща в Україні, а ініціатором її є генеральний консул Республіки Польща у Харкові Ярослав Ксьонжек.

Вірменський живописець Борис Єгіазарян привіз до Харкова свою “Золоту колекцію”. Виставка проходить у Харківській муніципальній галереї і у нашому місті виставляється вперше.

У Домі Нюрнберга в рамках святкування його десятого, ювілейного сезону відкрилась виставка плакатів Міхаеля Матіаса Прехтля. За словами організаторів, цей проект – своєрідний протест проти засилля рекламних вивісок на вулицях Харкова. На виставці представлено близько 30 робіт. Насамперед це фестивалні, театральні, рекламні та політичні плакати.

У Харківському обласному центрі народної творчості відкрилась виставка робіт тринадцяти відомих сучасних британських дитячих ілюстраторів “Чарівний олівець”. Проект підготовлено Британською радою.

Національно-культурні центри, товариства

У Центрі культури Київського району відбувся перший форум національних меншин Харківщини. Організатором заходу виступила Асоціація національно-культурних товариств.

100 делегатів від 50 національно-культурних товариств Харківщини взяли участь у II Асамблеї національних меншин України, яка проходила у Національному палаці “Україна” в Києві.

З 2 по 11 жовтня у Харкові проходили Дні грецької літератури, організовані міським товариством греків “Геліос”, ЦНБ Харківського університету і Посольством Греції в Україні.

Література:

Анничев А. Андрей Жолдак: мир вашему дому. Балтийскому // Время.- 12 октября.- (Из России с любовью).

Бондар В. Абстрактный реализм и немножко эротики // Веч. Харьков.- 9 ноября.- (Выставка).

Васюта Н. У пошуку спільності // Слоб. край.- 12 жовтня.- (Міжнародна згода).

Громко, еще громче // Веч. Харьков.- 20 ноября.- (Новости).

Груздь С. Плакат против рекламы // Веч. Харьков.- 23 ноября.- (Выставка).

ДвуРечьє в Харькове, Волошин – на Дворянской // Слоб. край.- 20 листопада.- (Бібліотека “Слобідського краю”).

Долгов К. Слобожанский DEEP PURPLE // Слобода.- 5 ноября.- (Гастроли).

Как Евгений Гришковец ел собаку // Веч. Харьков.-9 октября.- (Новости).

Коротко // Веч. Харьков.- 28 сентября.

Логвиненко Л. Україна велика і багатоліка // Слоб. край.- 26 жовтня.

Невская Т. Оплачено “Ленкомом” // Событие.- 23 – 29 декабря.- (Культура).

Новини Харківщини // Слоб. край.- 11 листопада.

Носдрачева О. Андрей Жолдак удостоен премии ЮНЕСКО // Время.- 14 октября.- (Поздравляем!).

Осийчук М. Таланты на экспорт // Веч. Харьков.- 16 ноября.- (Фестиваль).

Осийчук М. Эпатажный француз с харьковскими корнями // Веч. Харьков.- 13 ноября.- (Кино).

Осийчук М. “Золотая коллекция” от горячего армянина // Веч. Харьков.- 20 ноября.- (Живопись).

Осийчук М. Франция и Украина – ближе, чем на глобусе // Веч. Харьков.- 18 декабря.- (Музыка).

От Гомера до наших дней // Слоб. край.- 9 жовтня.- (Время и место).

Пау В. “Волшебный карандаш» // Время.- 25 ноября.- (Регион: события и факты).

Рожков В. Vivat Fortissimo! // Слобода.- 7 декабря.- (Конкурсы).

Рожков В. Принимали тепло – встречали теплом // Слобода.- 14 декабря.- (Сезоны).

Світлячок Н. Українська зима з французьким колоритом // Слоб. край.- 11 грудня.- (Фестивалі).

Тут играем, тут не играем // Веч. Харьков.- 4 декабря.- (Гастроли).

Федоров Е. Серж Генсбур: француз с украинскими корнями // Слобода.- 19 ноября.- (Франция – Украина).

Хомайко Ю. Діти грають по-дорослому // Слоб. край.- 11 листопада.- (Музыка).

Человек-театр в Украине // Веч. Харьков.- 28 сентября.- (Гастроли).

Чепалов О. Театральні мелодії підмосковних вечорів // Слоб. край.- 6 жовтня.- (Фестивалі).

Матеріал підготувала: Казанцева Н.Ю. - зав. сектором
інформації з питань культури та мистецтва